
Az Uniónak lépnie kell az őshonos nemzeti közösségek ügyében!

2015. 4. 24.

Az Európai Parlament brüsszeli székhelyén került sor április 22-én az **Európai Néppárt** frakciója által szervezett közmeghallgatásra, amely az őshonos nemzeti közösségek helyzetét kívánta elemezni. A telt házas rendezvény nyitányaként **Monika Hohlmeier** bajorországi néppárti képviselő a nagyszámú érdeklődőre való tekintettel megállapította: egyértelműen foglalkozni kell a kérdéskörrel. Ő maga üdvözölte azt, hogy a magyar képviselők kezdeményezésére végre beindulni látszik a témáról szóló vita.

Az uniós normarendszer felállítása mellett érvelt **Nagy József** felvidéki magyar néppárti képviselő, aki a szlovákiai nyelvtörvényt hozta fel elrettentő példaként. **Michael Gahler** német néppárti képviselő amellett érvelt, hogy a tagállamok kisebbségei valós értékei az uniónak, éppen ezért olyan rendszert kell találni problémáik rendezéséhez, amely mindenkinek előnyös. **Sógor Csaba** erdélyi magyar néppárti képviselő szerint az Európai Uniónak lépnie kell, ugyanis Romániában például a nagyobb helyi autonómia követelését a belügyminisztérium bűncselekménynek akarja nyilvánítani. A bécsi székhelyű **Alapjogi Ügynökség** képviselőjében felszólaló **Gabriel Toggenburg** előadásában azt taglalta, milyen megosztott feladatkörök vannak a tagállamok és az Unió intézményei között az integráció és az identitás védelem terén. **Sándor-Szalay Erzsébet**, Magyarország kisebbségekért is felelős ombudsman-helyettese azt hangsúlyozta, hogy az EU-ban élő, mintegy 45 millió főt számláló kisebbségek az unió lakosságának mintegy 9-10%-át teszik ki, éppen ezért szükség van arra, hogy az unió létrehozza az európai kisebbségi ombudsman intézményét.

Tőkés László erdélyi EP-képviselő felszólalásában a Kárpát-medencében tapasztalható növekvő magyarellenességre hívta fel a figyelmet. Az idegengyűlölet, az antiszemitizmus, a cigányellenesség és az iszlamofóbia mellett sajnos a magyarellenességet, a hungarofóbiát is fel kell vennünk a szakkifejezések sorába, mondta. Kelet-Közép-Európa országaiban a magyarság krónikus fogyása figyelhető meg, 25 év alatt mintegy 1 millió lélekkel apadt közösségünk. Ez egy valódi humán katasztrófa, elég, ha az erdélyi helyzetre gondolunk: 90 év alatt 45%-ról 20% alá csökkent a magyarok részaránya itt. Végveszélyben vannak a moldvai csángók, de a szerbiai vlachok is, hogy ne csak magyar példákat említsünk. Ha az unió védi a veszélyeztetett állatokat, annál inkább indokolt, hogy a veszélyeztetett kultúrákat is védje, éppen azért át kell venni az Európa Tanács vonatkozó egyezményei mellé például Andreas Gross 2003-ban elfogadott, az autonómiák pozitív tapasztalatáról szóló jelentését is.

A dél-tiroli autonómiát bemutató grazi (Ausztria) professzor, **Emma Lantschner** szerint a megegyezéses elven alapuló, minden közösség számára saját intézményeket és arányos részvételt biztosító autonómia példa lehet egész Európa számára. **Hans Heinrich Hansen**, az **Európai Népcsoportok Föderatív Uniójának (FUEN)** elnöke Franciaország negatív példáját hozta fel. Ott mind az elzásziakat, mind pedig a bretonokat két közigazgatási régióba osztották, ezzel próbálván megtörni a közösség erejét. Nem szabad kizárólag tagállami hatáskörként kezelni az ügyet, mondta a dániai német elnök.

Szilágyi Zsolt, az **Erdélyi Magyar Néppárt** elnökeként a konferencia záródokumentumának tartalmára vonatkozóan tett konkrét kiegészítő javaslatokat. Az Európai Néppárt frakciója kérje az Európai Bizottságot, hogy készítsenek átfogó elemzést a pozitív, előremutató tagállami gyakorlatokról. Uniós kötelező jogszabály hiányában ennek követését ajánlhatná a Bizottság a különböző tagállamoknak. Ezzel párhuzamosan azt is meg kell vizsgálni, melyek azok a negatív gyakorlatok, politikák, amelyek egy közösség, egy kultúra eltűnéséhez, asszimilációjához vezetnek. Ezeket nyilván tiltani kellene. Erre annál is inkább szükség van, mivel az UNESCO kimutatása szerint az EU-ban mintegy 200 veszélyeztetett nyelv van, ebből körülbelül 100 súlyosan veszélyeztetett, tehát el fog tűnni. Másrészt az Európai Bizottságon belül valamely biztos felelősségi körébe kellene utalni az őshonos közösségek ügyét. Az európai kisebbségi ombudsman intézményének felállítása is jó lehetőség lehet, különösképpen abból kiindulva, hogy több tagállamban ez az intézmény már létezik. Végezetül azt javasolta, hogy az Európa Tanács nyelvi chartája és a kisebbségi keretegyezmény mellett az autonómiák pozitív tapasztalatáról szóló **2003-as ET-jelentést** és ennek szellemiségét folytató **Kalmár-jelentést** is be kellene emelni az uniós dokumentumok sorába. Ezek monitoringját pedig rá lehetne bízni a bécsi székhelyű Európai Emberjogi Ügynökségre, amely már létezik és működik.

A meghallgatás összegző felszólalását a fideszes néppárti képviselő, **Gál Kinga** tartotta, aki az elmúlt tíz évre visszatekintve megállapította, hogy míg 2003-2004-ben az EU számon kérte a kisebbségi jogokat, addig a 2004-es és 2007-es tagfelvételeket követően alábbhagyott a lendület, és most már egyre nehezebb felvetni a kérdést. Az Európai Bizottság azzal hárítja el a megkereséseket, hogy nincs jogalap a fellépésre. 2009-ben üdvözöltük az európai polgári kezdeményezés intézményének megalkotását, de el kell mondani, hogy nagy csalódás volt azt látni, hogy ez hova jutott. A képviselő felolvasta a találkozó **záródokumentumának** szánt levelet, amelyet a néppárti bel- és igazságügyi bizottsági (LIBE) koordinátorának szánnak, és amelyben azt kérik, hogy az Európai Néppárt lépjen fel azért, hogy az őshonos nemzeti közösségek ügyében szülessen uniós szabvány.